

Звичайні хлопці

Віктор Кава

"Обое рябое",— з гіркотою каже мати про своїх синів — Юрка і Володька. І не тільки тому, що вони геть схожі...

Минулої осені хлопці пішли до першого класу. Сидять за одною партою, намагаються писати рівненькі літери, а вони чомусь виходять кривулясті. Сусід, старезний дід Микита, каже, що в хлопцях сидить по бісеняті, які підштовхують їхні руки за партою, змушують раз у раз визирати у вікно, реготати з доброго дива... Юрко і Володько пильно дивляться у дідові очі: ой, мабуть, вигадує! А в дідових вицвілих очах вистрибують якісь веселі вогники...

Але час ближче познайомитися з хлопцями. Юрко — білявий, вухатий, очі сірі з прозеленню, голос дзвінкий і гучний, коли приносить додому п'ятірку. Зате тихий і млявий, якщо двійку. Мовби він лине тоді крізь його нещасну скуйовджену шапку. Володько теж білявий, вухатий... Одне слово, все таке ж саме, як і в Юрка.

Як бачите, Юрко і Володько — звичайні хлопці. І життя у них звичайне, коли не рахувати пригод. Про ті пригоди ми й розповімо.

* * *

Хлопці повернулися зі школи. Мати зазирнула в їхні щоденники й руками сплеснула: в обох двійки.

— Ви чого це обсілися двійками, як май грушами? — приступила до синів з віником,— саме підмітала підлогу.

Хлопці понурилися, сопуть, мовчать. Нарешті Юрко ледь чутно виплямкав:

— У футболу грали вчора, коли ти на роботу пішла. Старші хлопці дуже прохали на воротах постояти.

Мати зиркнула на годинник і помахала перед хлоп'ячими носами віником.

— Глядіть, якщо й сьогодні таке втелентуєте, я не знаю, що вам зроблю!

І стала мерщій одягатися: поспішала на завод у другу зміну.

Наступного дня опівдні мати занепокоїлася: щось довго немає синів зі школи. Аж на балкон вигулькнула й полегшено зітхнула — йдуть! Але як? Ледь ноги переставляють, ранці волочать по асфальту. Стривожилася. "Це ж не інакше — або похворіли, або щось устругнули в школі..."

— Чого це плентаєтеся, наче три дні не їли? — зустріла їх на порозі.

— Та ні, їли,— махнув рукою Володько.— Все, що ти поклала. Ще й пиріжки в кіоску купували... З щоденниками у нас біда...

— Як це — біда?— злякалась мати.— Одняли урвители у вас щоденники на вулиці?

— Аби ж то одняли,— глибоко зітхнув Юрко.— Так де тепер ті урвители?..

— Не морочте мені голови!— розсердилася мати.— Кажіть, що там у вас із щоденниками!

Стоять, гнуть голови, мовчать. Завела силоміць до квартири, забрала ранці.

Заирнула в них: лежать спокійнісінько щоденники. Розгорнула їх,— хлопці при цьому хотіли чкурнути надвір, але мати втримала. Глянула — двійки.

Ударилася об поли.

— Що ж це таке?.. Ану признавайтесь: знову на воротах стояли?

Володько закопивив губу.

— Пхі, потрібні нам їхні ворота! Ми з Юрком позавчора так старалися, аж лобами буцалися, кидаючись на м'яч. А хлопці нас прогнали. Ще й посміялися: лобами треба думати, а не буцатися...

— То де ж вас учора після уроків вихори носили, коли я пішла на роботу?

— І ніякі вихори нас не носили,— заявив Юрко.— Ми до хлопців, котрі у футбол грали, пішли. Тільки вже у ворота не лізли, за ворітьми стали. Знаєш, мамо, аж вхекалися, подаючи м'ячі,— такі хлопці кривоногі, все повз ворота били!— подивився на матір безневинними очима.

У неї й руки опустилися. Чим же дійняти своїх непослухів? Згадалось, як лякала мати її, коли вона погано вчилася. Помагало.

Відчинила комірчину в коридорі, знайшла дві старенькі торбини, поклала туди по кілька сухарів і подала хлопцям.

— Натє ось торбини. Бачите, он за містом ліс синіє? Там ведмеді живуть. Отуди й маршируйте. Будете у лісі з ведмедями жити. Отам порозкошуєте — вони ліниві, як і ви, тільки сплять та лапу смокчуть... І ще зараз лозину вам дам. Од собак одбиватися. Вони лінивих та неслухняних страх як не люблять, гляди, поки до лісу плентатиметеся, штани з вас познімають...

Хлопці перезирнулися. І водночас простягли руки, взяли торбини, поквапилися з хати.

Мати здивовано стєнула плечима. Та щойно за хлопцями зачинилися двері, як різко задзвонило.

"Ага, таки дійняло моїх непослухів!" Мерщій відчинила.

— Що, не хочеться жити у лісі з ведмедями?.. Ну добре, лишу вас удома, якщо пообіцяєте...

— Та ні, хочеться! — вигукнули в один голос.— Ти нам забула лозину від собак дати...

* * *

Юрко і Володько понуро стоять кожен у своєму кутку. То мати покарала їх так. Бо повернулися із записами в щоденнику. "Билися на перерві",— красивим почерком написала вчителька некресиві слова.

Та це була неправда! Вони не билися. Боролися. Третьокласники під'юдили: ану, близнюки, хто з вас сильніший? От. і схопилися в коридорі, довго боролися чесно. Лише коли геть знеслилися, а все була нічия, Юрко дряпнув Володькове вухо, а той йому щок. Але мати не стала розбиратися в тонкощах боротьби і поставила обох у куток. Ще й заходила голосно соромити, допитуватися, що з них буде, коли виростуть.

— Чи не в гангстери заміряєтеся, що їх ото в американському кіно показують?— дошкульно запитала.

Хлопці гнуть голови, аж шиї тріщать, печуть раків. "Хоча б хто покликав матір знадвору,— водночас зринає у їхніх головах безнадійна думка.— Та надовго".

І раптом — дзень-дзелень! Хтось прийшов до них. Хлопці піднеслися духом. Гляди, мати перестане сповідувати їх. Все-таки її рідні сини, незручно їх перед чужою людиною на сором виставляти.

Зайшла не чужа людина, а їхня рідна тітка Ганна. Хлопці знову засмучено похилили голови. Еге, при тітці Ганні мати не перестане їх лаяти, навпаки...

Тітка сказала таке, що Юрко з Володьком підплигнули кожен у своєму кутку. Приїздить з Чорного моря тітчин син, а їхній двоюрідний брат Славко! Найсправжнісінький моряк! Це ж скільки неймовірно цікавого він розповість!

Мати теж щиро пораділа.

— Ой, Ганно, яке щастя! Приводь його до нас. Я так за ним скучила!

Хлопці презирнулися, заусміхалися. Це ж Славко сам до них прийде, не треба буде чекати суботи чи неділі, щоб завітати з батьком і мамою до нього в гості. Яка ж гарна у них мама!

І тут Володько вискочив із кутка, мов дурний з конопель.

— Хі-і, а знаєте, тітко Ганно, як ми скучили за Славком. У сто разів сильніше за маму!

Мати пильно подивилася на нього, потім — на Юрка. Зітхнула.

— Ой, хлопці, не знаю, чи згодиться Славко прийти до нас. Він же відмінник на своєму кораблі, значками весь обвішаний, самі бачили на картці. А в нашій хаті лише непослухи живуть. І з двійками знаються...

Володько неохоче вернувся у свій куток. Охмарилися хлопці.

— Так-так,— скрушно похитала головою тітка Ганна,— погане діло. Справді, Славко через те може не зайти до вас... Правда, до його приїзду ще цілий тиждень. Гляди, твої парубки до того часу, Катре, щось придумують, аби зустрітися з братом. Про оцінки гарненько подумують, про поведінку...

— Ну що, хлопці, потрудите голови?— спитала мати.

Стоять, сопуть, мовчать. Враз Юркова голова підлетіла вгору, наче її хтось штовхнув у підборіддя.

— Тітко, а ви, коли їхатимете зустрічати Славка, скажете нам?

— А нащо те вам?— здивувалася тітка.— Все одно мати не пустить. І дорога далека: цілу годину їхати до вокзалу автобусом і трамваєм.

— Та ні, ми набиватися стрічати брата не будемо,— заспокоїв її Юрко.— Хоч і дуже кортить першими побачити Славка... Ми перестрінемо вас на зупинці автобуса, як назад вертатиметеся. І геть про все Славка надворі випитаємо. Правда, Володько?..